

Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU6y

En ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 21 mars 2024 att ge skatteutskottet möjlighet att senast den 25 april yttra sig över propositionen En ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (prop. 2023/24:85). Skatteutskottet behandlar de delar som berör utskottets beredningsområde.

Skatteutskottet föreslår att konstitutionsutskottet tillstyrker regeringens lagförslag i berörda delar.

I yttrandet finns en avvikande mening (S).

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen en ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Förslaget syftar till att ge Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Kronofogdemyndigheten, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, kommuner och arbetslöshetskassor förutsättningar att utbyta uppgifter som behövs för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Förslaget syftar även till att ge Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten tillgång till uppgifter som behövs för att planera, genomföra eller följa upp myndighetsgemensamma kontroller av arbetsplatser för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet.

I propositionen föreslås även en justering i lagen (2023:455) om Utbetalningsmyndighetens granskning av utbetalningar.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

De delar som berör skatteutskottets beredningsområde är de olika uppgiftsskyldigheter som införs för Kronofogdemyndigheten och Skatteverket. För bl.a. Kronofogdemyndigheten och Skatteverket innebär den nya lagen att de ska lämna en uppgift som myndigheten förfogar över dels till varandra, dels till Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, kommuner och arbetslöshetskassor om uppgiften behövs i den mottagande aktörens författningsreglerade verksamhet för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Skyldigheten att lämna en uppgift ska gälla:

- utbetalningar från välfärdssystemen av sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån)
- sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Förslaget innebär även att bl.a. Skatteverket ska lämna en uppgift som den förfogar över till Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten om uppgiften behövs i den mottagande myndighetens författningsreglerade verksamhet för att planera, genomföra eller följa upp myndighetsgemensamma kontroller av arbetsplatser för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet.

Uppgifter som omfattas av sådan sekretess som inte bryts med stöd av generalklausulen i offentlighets- och sekretesslagen ska undantas från lagens tillämpningsområde.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att motverka skattebrott, skattefusk och skatteundandragande och konstaterar att många åtgärder vidtas på området.

En viktig del i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och vid samverkan mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet är att berörda statliga myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor kan utbyta information med varandra. Utskottet är positivt till det ökade informationsutbyte som den nya lagen innebär för Kronofogdemyndigheten och Skatteverket för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Utskottet ser även positivt på den uppgiftsskyldighet som förslaget innebär för Skatteverket för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet.

Sammanfattningsvis anser skatteutskottet att konstitutionsutskottet bör tillstyrka regeringens lagförslag i berörda delar.

Stockholm den 25 april 2024

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Per Söderlund (SD), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Patrik Björck (S), Fredrik Ahlstedt (M), Ida Ekeröth Claussön (S), David Lång (SD), Marie Nicholson (M), Cecilia Engström (KD), Helena Lindahl (C), Bo Broman (SD), Annika Hirvonen (MP), Patrik Karlson (L), Sofie Eriksson (S), Crister Carlsson (M) och Jessica Wetterling (V).

Avvikande mening

En ny lag om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (S)

Niklas Karlsson (S), Hanna Westerén (S), Patrik Björck (S), Ida Ekeröth Clausson (S) och Sofie Eriksson (S) anför:

Felaktiga utbetalningar, bidragsbrott och arbetslivskriminalitet är tätt sammankopplade. Angreppen på välfärdssystemen har med tiden blivit mer systematiska och avancerade. Det är oacceptabelt att våra gemensamma välfärdssystem utnyttjas på detta sätt. Välfärdssystemen ska inte göda den organiserade brottsligheten.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1) presenterade den dåvarande regeringen ledd av Socialdemokraterna en statlig offensiv mot välfärdsbrottslighet, vilken bl.a. inkluderade inrättandet av Utbetalningsmyndigheten. Vi vill betona vikten av koordinerade insatser för att bekämpa arbetslivskriminalitet och anser att regeringen tydligare bör främja samverkan mellan andra myndigheter och Utbetalningsmyndigheten på detta område.